

Underbilag til bilag 9.

Notat vedrørende grøntsags- og frugtsektorens situation ved Danmarks indtræden i EF.

Generelt set vil grøntsags- og frugtavlens ikke opnå umiddelbare fordele ved tilslutning til EF således, som det er tilfældet for landbrugsvarer, der i fællesskabet omfattes af mindsteprissystemer med niveauer, der ligger over de tilsvarende danske prisniveauer, og avlens situation i overgangsperioden vil blive stærkt præget af, at Danmarks konsekvente bevarelse af kvantitative importrestriktioner for de friske grøntsager og frugter ikke på forhånd har fremmet en udvikling i retning af konkurrencedygtige afgrøder og dyrkningsmetoder, hvorfor denne udvikling nu om muligt må gennemføres på et meget kort åremål.

Endelig har den danske grøntsags- og frugtavl i forhold til de sydligere europæiske lande et klimamæssigt handicap, som må overvindes gennem avancerede dyrknings- og høstmetoder og minimering af distributionsomkostningerne, hvorfor man må sigte mod afsætning i de nærmest liggende geografiske områder.

Afsætningen til konsum af frugter og grøntsager vil i fremtiden koncentrere sig om supermarkeder, supermarkeds kæder, cash and carry-forretninger og stormagasinerne levedsmiddelfdelinger, hvor produkterne sælges enten i holdbartgjort og forarbejdet stand eller i forbrugsegne friskvarepakninger. Sortsvalg, dyrkning, høstmetoder og distribution må derfor tilpasses supermarkeds kædernes og forarbejdningsindustriens behov.

For begge disse aftagere gælder, at der kræves store og ensartede leverancer, som fremkommer hurtigst muligt efter høsttidspunktet og med en effektiv garanti mod sundhedsrisici. De to afsætningskanalers behov med hensyn til sortsvalg, høstmetode, modenhed, sortering og emballering er imidlertid så forskellige, at dyrkning og distribution for hovedparten af afgrødernes vedkommende næppe rationelt kan organiseres samlet for forarbejdningsindustrien og for friskvaremarkedet.

For forarbejdningsindustriens vedkommende er kontraktavlen, hvor dyrkningen aftales direkte mellem fabriken og den en-

kelte avler eller eventuelt en forening af de avlere, der leverer til den pågældende fabrik, den indkøbsform, der er mest hensigtsmæssig og medfører de mindste omkostninger.

Fabriken kan her øve afgørende indflydelse på sortsvalget, og fabrikens planteavlskonsulenter kan følge de pågældende afgrøder fra såning til høst. Fabriken kan vælge såsæd i overensstemmelse med sin produktudvikling, kontrollere eventuel sprøjtning og sprøjtningstidspunkter, om fornødent stille høstmaskiner til rådighed samt planlægge et rationelt produktionsprogram gennem sin føling med afgrødernes udvikling.

For visse afgrødernes vedkommende vil den lokale dyrkerforening med fordel kunne overtage garantien for kvalitetsegenskaberne og foretage en første rensning og sortering. Dyrkerforeninger af den sidstnævnte karakter vil formentlig i vidt omfang også kunne tilfredsstille supermarkeds kædernes behov.

En minimering af leveringsomkostningerne vil være af væsentlig betydning for de danskavlede frugters og grøntsagers konkurrenceevne på friskvaremarkedet og vil være en nødvendig forudsætning for udviklingen af en konkurrencedygtig forarbejdningsindustri, som er i stand til at formidle salg til fjernere områder.

Omvendt er det traditionelle kollektive distributionsmønster, der er udformet efter grønthandlerbehov for den langt overvejende del af afgrødernes vedkommende ikke være velegnet for de fremtidige hovedafsætningskanaler, og forsøg på at fremtvinge en udvikling i denne retning vil formindske avlens muligheder i Danmark. I denne forbindelse bemærkes i øvrigt, at man i EF endnu har måttet holde leverancer til forarbejdningsindustrien uden for markedsordningerne for friske grøntsager og frugter og har konstateret voksende vanskeligheder ved at formidle salg til kædeforretninger via producentensammenslutninger.

Grøntsags- og frugtsektorens fremtidsmuligheder ved tilslutning til EF påvirkes tillige af de nationale offentlige støtteforan-